ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ ಬೋಧನಶಾಸ್ತ್ರ

DATE: PAGE:

ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನದ ಅರ್ಥ :

ಸಮಾಜ & ಮಾನವನ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ವಿಜ್ಞಾನವು ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ

=> ಇದು ಮಾನವ & ಸಮಾಜದ ಮಧ್ಯ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ

ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ – ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿ
ಸಮಾಜ ಅಧ್ಯಯನ – ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲ

ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ರ ಪ್ರಕಾರ :
ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನವು ಮಾನವನನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ

ಗ್ರೀಕ್ ನ ಖ್ಯಾತಿವಂತ ಚಿಂತಕರು

For More Info Visit
knclingarajuedu.com

ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್
ಪ್ಲೇಟೋ
ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ – ದಿ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ – ಗ್ರೀಕ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ

ಜೇಮ್ಸ್ ರ ಪ್ರಕಾರ: "ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನವು ಇತಿಹಾಸ & ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ

ವೆಸ್ಲಿ ರ ಪ್ರಕಾರ – "ಇತಿಹಾಸ, ಪೌರನೀತಿ, ಭೂಗೋಳ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯವಹಾರ ಅಧ್ಯಯನ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಭಾಗವನ್ನು ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ

Vidya (0246)

DATE: PAGE:

(ಕಲ್ಪ, ಕಾನೂನು, ನೈತಿಕತೆ)

"ಕಲ್ಪ, ಕಾನೂನು, ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ -ಂತಹ ಮಾನವನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಂತಹ ಜ್ಞಾನದ ಶಾಖೆಯೇ ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ"

→ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಬಿಯರ್ಡ್

(ವ್ಯಕ್ತಿ, ಮಾನವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನ)

"ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವಿನ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಕಲಿಕೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯಿಸುವುದೇ ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ"

→ ಜೇಮ್ಸ್ ಹೈ

(ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ)

"ಪ್ರಸ್ತುತ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳ ಘಟನೆ-ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತಹ ಇತಿಹಾಸ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದೇ ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ"

↳ NCERT

(ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ — Key words)

"ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಬೆಳೆಸುವ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಸಮಾಜ-ವಿಜ್ಞಾನ"

→ ಎನ್ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ of ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಪಿ - ಆಗಸ್ಟ್ ಕಾಮ್ಟೆ

" ಜ - ಎಮಿಲ್ ಡರ್ಖೀಮ್

ಭಾರತದ ಸ ಪಿ — ಜಿ.ಎಸ್ ಘುರ್ಯೆ

DATE: PAGE:

ಸಮಾಜ - ಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

1) ಮಾನವ & ಸಮಾಜದ ನಡುವಿನ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧದ ಅಧ್ಯಯನ
2) ಮಾನವ & ಮಾನವ, ಇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ
3) ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ (ರಾ.) ಸಂಸ್ಥೆಗಳ
3) ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ - ಅಧ್ಯಯನ / ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು
4) ಮೌಲ್ಯದ - ಅರಿವು
5) [illegible] ಶಾಂತಿ - ಜೀವನ
6) ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ
7) ಆರ್ಥಿಕ - ಅಂಶಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ
8) ಭಾಷೆ - ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯ ಅಧ್ಯಯನ
ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗಗಳಾದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗಳು

1) ಸಮಾಜ - ಶಾಸ್ತ್ರವು ಮಾನವ & ಸಮಾಜದ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಸಂಬಂಧ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ
2) ಸ - ಶ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ
3) ಗತಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರದೆ ವರ್ತಮಾನ & ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ
4) ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿಯ ಧಾರೆ
5) ಮಾನವೀಯತೆ - ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ
6) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ
7) ಶಿಶು - ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ
8) ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧದ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ

DATE: PAGE:

9) ಜನಾಭ್ಯುದಯದ ಚೌಕಟ್ಟು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ
10) ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸ, ಪ್ರವಾಸ, ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ
ಜನರ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ

ಇತಿಹಾಸ

ಇತಿ + ಹ + ಆಸ

ಹೀಗೆ ಇತ್ತು, ಹೀಗೆ ಆಯಿತು, ಹೀಗೆ ನಡೆಯಿತು ಎಂದರ್ಥ.

→ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ

History ಎಂಬ ಪದ ಗ್ರೀಕ್ ನ Historia ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ, ವಿಚಾರಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, ತನಿಖೆ ಮಾಡು, ಪ್ರಶ್ನಿಸು ಎಂದರ್ಥ.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

"ಬದಲಾಗದ ಗತಕಾಲದ ಘಟನೆಗಳೇ ಇತಿಹಾಸ"
→ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್

(ಕುಲದ ಕಥೆ) "ಮಾನವನ ಕುಲದ ಕಥೆಯೇ ಇತಿಹಾಸ"
→ ಹೆಚ್ ವಾನ್ ಲೂನ್

(ಜೀವನ) ಇ) "ಇತಿಹಾಸವು ಅಗಣಿತ ಜೀವನ - ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಾರ-ಸಂಗ್ರಹ"
→ ಕಾರ್ಲೈಲ್

(ನಾಗರಿಕತೆ) ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಇತಿಹಾಸ
→ ಸ್ಪೆಂಗ್ಲರ್

DATE: / PAGE:

ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸ — ಇರುವುದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ಅದುವೆ ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸ
— ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಟ್ಯಾಗೋರ್

ಪ್ರಸ್ತುತ ಮತ್ತು ಗತಕಾಲ — ಇತಿಹಾಸವು ಪ್ರಸ್ತುತದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಗತಕಾಲದ ಸಂಬಂಧದ ನಿರಂತರ ಇತಿಹಾಸ
— ಕ್ರೋಚೆ

ಮುಂದಿನ — ಇತಿಹಾಸವು ಎಲ್ಲಾ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ತಾಯಿ ಆಗಿರುವ ಮಾತೃ
→ [illegible]

ವರ್ತಮಾನ ಭೂತಕಾಲ — ಭೂತಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯವೇ ವರ್ತಮಾನದ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ, ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯವೇ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸ
— ಸೀಲಿ

ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಮಾನವ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಇತಿಹಾಸ
— ಮಾರ್ಕ್ ಬ್ಲೋಚ್

Vidya (0246)

ಇತಿಹಾಸದ ಸ್ವರೂಪ

1) ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಜನರ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ
2) ಇದು ಗತಕಾಲದ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ
3) ಇದು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ & ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ
4) ಘಟನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಂತರಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ
5) ಇದು ಭೌತಿಕ & ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ
6) ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ
7) ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ

ಮಹತ್ವ

1) ಇತಿಹಾಸವು ಮಾನವನನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ (ಬೇಕನ್)
2) ಇತಿಹಾಸ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ
3) ಇತಿಹಾಸವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ
4) ಭೂತಕಾಲ, ವರ್ತಮಾನಕಾಲ & ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲಗಳ
5) ಮಧ್ಯೆ ಕೊಂಡಿ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ
6) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ
7) ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ
8) ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ
9) ಮಾನವನನ್ನು ಸುಸಂಸ್ಕೃತನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ
10) ಮಾನವನಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ
11) ಮಾನವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ
12) ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ

DATE: PAGE:

13) ಮಾನವನು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಜೀವನ-ಕ್ರಮ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಕಾರಿ
14) ಜಾತ್ಯಾತೀತತೆ, ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಗುಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತೆ
15) ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವ

ಇತಿಹಾಸ ಒಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳು

1) ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ
2) ಇತಿಹಾಸ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಊಹೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಗೆ ದೂರವಾಗಿರುತ್ತದೆ
3) ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
4) ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಣವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ
5) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿ ಅಳವಡಿಸಿ ನಿಖರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
6) ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ

ಇತಿಹಾಸ ಒಂದು ಕಲೆ ಕಾರಣ ನೀಡಿ

1) ಇತಿಹಾಸ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ
2) ಇತಿಹಾಸ ಹೆಚ್ಚು ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ
3) ಇತಿಹಾಸ ಗತಕಾಲದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾಲದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಜೀವಂತ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತದೆ
4) ಇತಿಹಾಸವು ವಿಚಾರಗಳ ಸಂಗತಿಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ

ಭೂಗೋಳ

Geography ಎಂಬ ಪದ ಗ್ರೀಕ್‌ನ Geo ಮತ್ತು Graphy ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು Geo → ಭೂಮಿ, Graphy – ವರ್ಣಿಸು, ವಿವರಿಸು

ಅಕ್ಷರಶಃ – "ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ"

→ ಪಿತಾಮಹ – ಎರಟೋಸ್ತನೀಸ್

ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು

"ಭೂಮಿಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಿಸುವುದೇ ಭೂಗೋಳ"
→ ಇಮ್ಯಾನ್ಯುಯೆಲ್ ಕಾಂಟ್

"ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ"
→ ಹೆಟ್ನರ್

ಏನು ?, ಎಲ್ಲಿ ? ಏಕೆ ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನತೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಧ್ಯಯಿಸುವುದೇ ಭೂಗೋಳ – ಹೌಟನ್

"ಮಾನವನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದೇ ಭೂಗೋಳ" → ಕಾರ್ಲ್ ರಿಟರ್

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಸ್ವರೂಪ

* ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಒಂದು ಅಂತರ ಶಾಸ್ತ್ರ / ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ
  a) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ – ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ
  b) ಭೌತಿಕ < ಜೈವಿಕ → ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಕೀಟ, / ಅಜೈವಿಕ – ಮಣ್ಣು, ನೀರು, ಖನಿಜ
* ಭೂಮಿಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ
* ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು
* ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ

ರೇಖೆಗಳು / ಗಡಿಗಳು → ಮ್ಯಾಕ್‌ಮೋಹನ್ = ಭಾರತ & ಚೀನಾ
ರ್ಯಾಡ್‌ಕ್ಲಿಫ್ – ಭಾರತ & ಪಾಕ್

LOC – ಭಾರತ & PoK (ಪಾಕ್ ಆಕ್ರಮಿತ ಪ್ರದೇಶ)
LAC – Line of Actual Control = ಭಾರತ & ಚೀನಾ ನಡುವೆ ಇರುವ

DATE: PAGE:

ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶ / ವಸ್ತುಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ
ಇದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಶಿಲೆ, ಜಲ, (ವಾಯು) ಗೋಳಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

* ಭೂಗೋಳದ ಸ್ಥಳಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿ
* ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ
* ಸಾರಿಗೆ – ಸಂಪರ್ಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ
* ಬೆಳೆಗಳ – ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ
* ಮಳೆ – ಬೆಳೆ ಮಾದರಿ ಹಾಗು ಭೂಸ್ವರೂಪ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ
* ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ
* ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿ
* ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ ಜೀವನದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ
* ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಬದುಕಲು ಭೂಗೋಳವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ

Vidya (0246)

ಪೌರನೀತಿ

Civics ಎಂಬ ಪದ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ,

Civitas → ನಗರ ರಾಜ್ಯ   Civis – ಪೌರತ್ವ

ಆದ್ದರಿಂದ Civics ಎಂದರೆ ಪೌರತ್ವ ಎಂದರ್ಥ

ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು

ಪೌರನೀತಿ ಪೌರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗತಕಾಲ, ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ, ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಿಸುವ, ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ → E M ವೈಟ್

ಪೌರನೀತಿ ಪೌರತ್ವದ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ನಿರ್ಧಾರಕವಾಗಿದೆ — ಅರ್ನೆಸ್ಟ್ ನ್ಯೂಮನ್

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

1. ಪೌರತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುತ್ತದೆ
2. ನಾಗರಿಕರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ
3. ಉತ್ತಮ ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ
4. ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ
5. ಆಧುನಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ರಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ
6. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕ ಸಮುದಾಯ ಜೀವನ, ಪೌರ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ

ಮಹತ್ವ

1) ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯ
2) ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಾಪಕನಿಗೆ ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ
3) ಹೊರಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ
4) ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ
5) ಮಾನವನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ
6) ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ
7) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಬಂಧ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ

21/5/24

ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ, ಕಲ್ಪನೆ & ಸಹಸಂಬಂಧ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

"ಕಾಲಗಣನೆ ಶಾಸ್ತ್ರ & ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇತಿಹಾಸದ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು"
→ ಜಾನ್ಸನ್

"ಕಾಲ ನಿಶ್ಚಲವಾದರೆ ಇತಿಹಾಸ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ"
ಕಾಲ್‌ವುಡ್

"ಇತಿಹಾಸವೆಂಬುದು ಕಾಲಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವಗಳ / ಸಾಮಾಜಿಕ ವರದಿ"
→ ಇಮ್ಯಾನ್ಯುವೆಲ್ ಕ್ಯಾಂಟ್

"ಜೀವನ & ಕೃತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಕಲ್ಪನೆ ಕಾಲಶಾಸ್ತ್ರ"
→ ಬಿ. ಡಿ. ಶೆಟ್ಟಿ

Vidya (0246)

ಕಾಲ - ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಿಸುವ ಅಂಶಗಳು

1) ಸ್ಥಾನ - ನಿರ್ದೇಶನ

ಕಾಲರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೇ ಸ್ಥಾನ - ನಿರ್ದೇಶನ

* ಕಾಲಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ

*

2) ಅಂತರ / ದೂರ

ಇತಿಹಾಸದ ಎರಡು ಘಟನೆಗಳ ಮಧ್ಯ ಗತಿಸಿದ ಕಾಲ.

1857 —> 165 ವರ್ಷ <— 1947

ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ   ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

3) ಅವಧಿ

ಒಂದು ರಾಜ್ಯ / ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿಕೆ ನಡೆಸಿತು ಹಾಗೂ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ

1857   1526

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುವ ಸಾಧನ ತಂತ್ರಗಳು

1. ಕಾಲರೇಖೆ
2. ಕಾಲ ಸುರುಳಿ
3. ಕಾಲ ನಕ್ಷೆ —> ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಏಳಿಗೆ & ಅವನತಿ ಸೂಚಿಸುವುದು

DATE: PAGE:

I ① ಕಾಲರೇಖೆ

ಶಿವಾಜಿ / ಜೀವನ

ಶಿವಾಜಿ = 1627-1680

- 1620
- 1627 – ಹುಟ್ಟು
- 1640 – ಮದುವೆ
- 1646 – ತೋರಣಗಡ
- 1657 – ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನ
- 1674 – ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ
- 1680 – ಮರಣ

ಸ್ಕೇಲ್ - 1 ಸೆಂ.ಮೀ - 1 ವರ್ಷ

* ಕಾಲಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನ

* ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಹಾಯವಾಗಿ ಕಾಲಪಟ್ಟಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

- → ಸೂಕ್ತ ಶೀರ್ಷಿಕೆ
- → ಪ್ರಾರಂಭದ & ಅಂತ್ಯದ ಇಸವಿ ತಪ್ಪದೆ ಬರೆಯುವುದು
- → ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಳತೆ ಬರೆಯುವುದು
- → ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಇಸವಿ, ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು
- → ಪ್ರಮುಖ ಇಸವಿ ಮಾತ್ರ ಬರೆಯುವುದು
- → ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜನನ, ಮೃತ್ಯು, ಮರಣ, ಘಟನೆ ಬರೆಯುವುದು

ವಿಧಗಳು

① ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಾಲರೇಖೆ

→ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ತೋರಿಸುವುದು

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಾಲರೇಖೆ

* ಅನುಕ್ರಮ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ

* ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು

2) ಶ್ರೇಣಿಗತ ಕಾಲರೇಖೆ

ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಕಾಲರೇಖೆಯೇ ಶ್ರೇಣಿಗತ ಕಾಲರೇಖೆ

* ಇದು ಅನುಕ್ರಮ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ

3) ತುಲನಾತ್ಮಕ ಕಾಲರೇಖೆ

ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿವಿಧ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೇ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಕಾಲರೇಖೆ

* ಒಂದು ವಂಶ, ರಾಜ್ಯ, ದೇಶಗಳ ಇತಿಹಾಸ, ಘಟನೆ, ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು.

4) ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಕಾಲರೇಖೆ

ಕಾಲರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಕಾಲರೇಖೆ ಎನ್ನುವರು

* ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಇದು ಮನರಂಜನಾ ಕಾಲರೇಖೆಯಾಗಿದೆ

ಕಾಲರೇಖೆಯಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

* ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ, ಕಾಲ-ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ

* ವಿವಿಧ ಘಟನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಹಸಂಬಂಧ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

DATE: PAGE:

* ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ
* ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಲು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ
* ಪಾಠದ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ

II ಕಾಲ ಸುರುಳಿ

ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಮಧ್ಯಭಾಗ 3X6 ಅಗಲ ಮತ್ತು ಉದ್ದ ಇರುತ್ತದೆ, ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಡ್ಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಸವಿ ಮತ್ತು ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಘಟನೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಹಿಡಿಕೆಯಿಂದ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಇದನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ಇದು ಚಲನೆಯಿಂದ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
* ಕಾಲ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ
* ಸ್ಮರಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ
* "ಮನೋರಂಜನಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆ" ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ

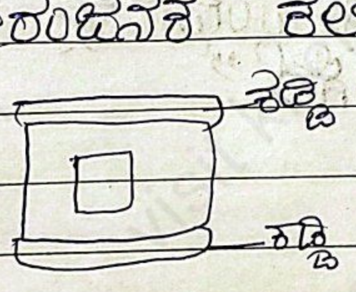

III ಕಾಲ ರೇಖೆ

ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಮನೆತನ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಗತಿ / ಅವನತಿ (ಏಳಿಗೆ / ಅವನತಿ) ತೋರಿಸುವ ಸಾಧನವೇ ಕಾಲ ರೇಖೆ

ಕಾಲ ನಕ್ಷೆ

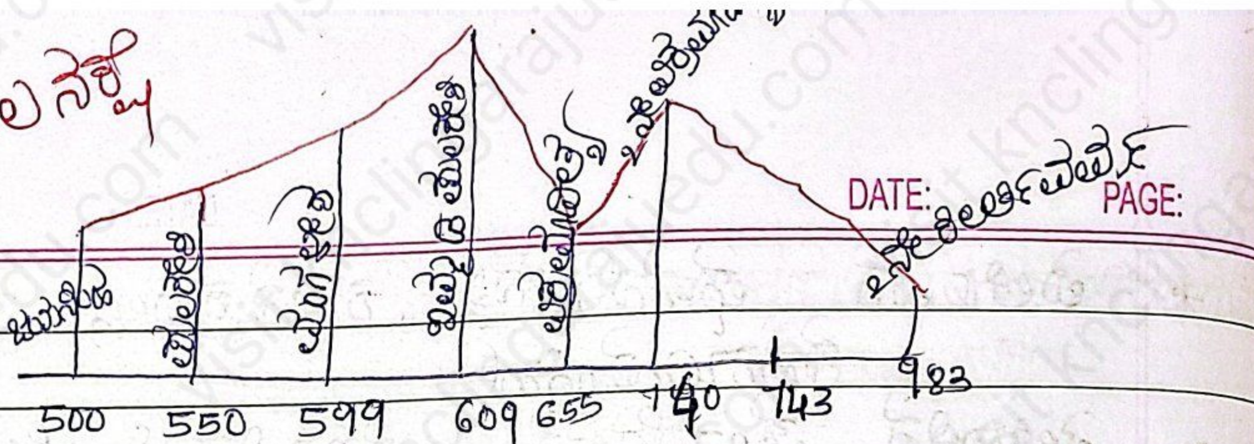

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು

ಸ್ಥಳ ಕಲ್ಪನೆ

* ಭೂಪಟಗಳು
* ಗ್ಲೋಬ್
* ಅಟ್ಲಾಸ್, * ಪ್ರಾಂತೀಯ ಪಟ, * ಗೋಡೆ ಪಟ

22/5/21,

ಸ್ಥಳ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸಾಧನ ತಂತ್ರಗಳು

"ಸ್ಥಳ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಸಂಗದ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಸ್ಥಳದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ"

1) ಭೂಪಟಗಳು

ಸ್ಥಳ, ದಿಕ್ಕು, ದೂರ, ವಿಸ್ತಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ರಾಜಧಾನಿ, ದುರ್ಗ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದೆ

ಇದರಿಂದ ವೃತ್ತ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿ
ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದೆ

ವಿಧಗಳು

1) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭೂಗೋಳ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಏಳಿಗೆ, ಪ್ರಗತಿ, ಅವನತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಥಳ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಭೂಗೋಳ

2) ರಾಜಕೀಯ ಭೂಗೋಳ

ರಾಜಕೀಯ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಏಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಭೂಗೋಳ

* ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ

3) ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಭೂಗೋಳ

ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳಾದ ನದಿ, ಅರಣ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಹವಾಗುಣ, ಬೆಟ್ಟ, ಸಮುದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಭೂಗೋಳವಾಗಿದೆ

* ಇದು ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ

* 4) ಚಿತ್ರದರ್ಶನ ಭೂಗೋಳ

* ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಭೂಗೋಳವಾಗಿದೆ

* ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣ, ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅವನತಿ, ಹೀಗೆ ತಿಳಿದು ಬರಲು ಸಹಾಯವಾಗುವ ಭೂಗೋಳ

Vidya (0246)

DATE: PAGE:

* 5) ಸಮತಲ ಭಾಗಗಳು

ಪ್ರಕೃತಿ, ರಾಜಕೀಯ, ಭೂಗೋಳ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಮಳೆ ಮುಂತಾದ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ

* ಸಮಗ್ರ ಸಮತಲ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ

2) ಅಟ್ಲಾಸ್

ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ನಕ್ಷೆ ಗುರುತಿಸಲು, ಭೂ ಮತ್ತು [illegible] ಉತ್ತರ ಭಾಗಗಳನ್ನು [illegible] ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ [illegible]

3) ಗ್ಲೋಬ್ / ಭೂಗೋಳ

* ಭೂಮಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಮಾದರಿ [illegible]

* ಇದು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಕ್ಷೆ [illegible]

* [illegible] ಮತ್ತು [illegible] ಮಾಡುತ್ತದೆ

* ಭೂಮಿಯ [illegible] ಮಾಡುತ್ತದೆ

4) ಸ್ಥಳ ನಕ್ಷೆ

ವಿವಿಧ [illegible] ಸ್ಥಳವನ್ನು [illegible] ಒಂದು [illegible] ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ತೋರಿಸುವ [illegible]

DATE: PAGE:

5) ಉತ್ಥಾನ ವಿಧಾನ

ಯಾವುದಾದರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅವನತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾಗದ ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ

6) ಹರಿವು ವಿಧಾನ

ಸಾಹಿತ್ಯ [illegible] ವಿಂಗಡಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾ-ದ ವಿಧಾನ

ಸಂಸ್ಕೃತ

ಪ್ರಾಕೃತ

LS RS

DATE: PAGE:

ಆಧುನಿಕ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು

ಸಮೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನ

→ ಆಧುನಿಕ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾದ ವಿಧಾನ

→ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು

→ ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯಕ

⇒ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ನಾಗರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ

→ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ

→ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ರಚಿಸಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವರು

→ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಗುಂಪು ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಕಾರ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ

ಉದಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ → ಇತಿಹಾಸ, ಜನರ ಸ್ಥಿತಿ

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

* ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಯ ಪರಿಸರದಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಹಜ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ
* ಸ್ವತಃ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಸಂದರ್ಶನ, ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ರೂಪಿಸುವನು.
* ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ನೇರ ಅನುಭವ

DATE: PAGE:

ಅನುಕೂಲಗಳು

* ಸಮುದಾಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ತಿಳಿಯಲು
* ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವ ಅನುಭವ
* ಸಮುದಾಯದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಪರಿಚಯ
* ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಲಿಕೆ
* ಸಮುದಾಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನೇರ ಸ್ವರೂಪದ ಅನುಭವ
* ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಅನಾನುಕೂಲಗಳು

* ಕೌಶಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು
* ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯ
* ಸಮಯದ ಅಭಾವ
* ಅನುಮತಿ, ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯದಿರುವುದು
* ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹೊರತು ಬೋಧನೆ ಅಸಾಧ್ಯ

2. ವೀಕ್ಷಣೆ / ಅವಲೋಕನ ವಿಧಾನ

→ ನೇರ ಅನುಭವ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ವಿಧಾನಸಭೆ, LS, ನದಿ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪ್ರವಾಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು.

ಉದಾ- ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂದರ್ಶನ, ಉದ್ಯಾನವನ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಭೇಟಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶ,

⇒ ವೀಕ್ಷಣಾ ವಿಧಾನದ ಸಾಧನ ತಂತ್ರಗಳು

a) ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರವಾಸ
b) ಸಮುದಾಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ
c) ಸಮುದಾಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಅನುಕೂಲಗಳು	ಅನಾನುಕೂಲಗಳು
* ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಲೋಚನ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ	* ಸಮುದಾಯದ ಅ.
* ನೇರ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ	* ಸಮಯದ ಅಭಾವ
* ತಾರ್ಕಿಕ ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ	* ಸರಿಯಾದ ಆಯೋಜನೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥ
* ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಗುಣ ವೃದ್ಧಿ	* ಕಾಲ ಪೋಲಾಗಬಹುದು
* ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಪರ್ಕ	ಹೊರಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ
* ಸಮುದಾಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು	

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕ ವಿಧಾನ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೈಜವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ

→ ಹೆಚ್ಚು ಅವಧಿ ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣ, ಅಭಿನಯ, ಮಾದರಿ ಬೋಧಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

→ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಾಗ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ವಿಧಾನ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ

① ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನ

ಅಣಕು ವಿಧಾನಸಭೆ, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟ, ಬಡತನ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಸಂತೆ

ಹಂತಗಳು

ಯೋಜನೆಯ ಆಯ್ಕೆ
ಯೋಜನೆ ನಿರ್ಧಾರ
ಪ್ರದರ್ಶನ
ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
ದಾಖಲೆ ತಯಾರಿಸುವುದು

ಅನುಕೂಲ	ಅನಾನುಕೂಲ
* ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ	* ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ
* ಜ್ಞಾನದ ವೃದ್ಧಿ	* ಸಮಯ ಅಧಿಕ
* ಯೋಜನೆಯ ಯೋಜಿಸಲು ಸಹಾಯಕ	* ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆಗದು
* ಸ್ವಂತ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯಕ	* ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ.
* ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನೆ	
* ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ	
* ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯಕ	
* ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ	

ಭೂಗೋಳ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು

DATE: PAGE:

ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ವಿಧಾನ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಯೋಗ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ನಂತರ ಸ್ವತಃ ಮಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು.

→ ಭೂಗೋಳ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ

→ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ

→ ಸ್ವತಃ ತಾವುಗಳೇ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅನುಭವ

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಕೆಲವಾಂಶಗಳ ಭೂಗೋಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು

3 ಅಂಶ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ

1) ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕೆ
2) ವೀಕ್ಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ
3) ಅನ್ವೇಷಣೆಯಿಂದ ಕಲಿಕೆ

ಶಿಕ್ಷಕನ ಪಾತ್ರ

→ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಇರಬೇಕು.

→ ತಾವೇ ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕು

→ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಾಗ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳಿದ, ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

⇒ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡೆಲ್ಲ ಬಳಕೆಗಳು

⇒ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವ

⇒ ಗ್ರಹಣ ಸಂಭವಿಸುವ ಕಲ್ಪನೆ

ಅನುಕೂಲ

* ಮಾಹಿತಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ
* ಜ್ಞಾನ ವೃದ್ಧಿ
* ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
* ಸ್ವಯಂ ಶಿಸ್ತು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ
* ಆಸಕ್ತಿ, ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ
* ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನಾನುಕೂಲ

* ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ
* ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರೀತಿಯ ಖರ್ಚುವೆಚ್ಚ
* ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಸಬಹುದು

ತುಲನಾ ವಿಧಾನ

ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಜಗತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಜೊತೆಗೆ, ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ, ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತುಲನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ತುಲನಾ ವಿಧಾನ

⟹ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿ

⟹ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಜಂಟಿ ರೀತಿಯ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ, ಸ್ಥಳ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಪ್ರಧಾನ, ಹರಿಯುವ ನದಿ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳ

⟹ 'ತಿಳಿದ ವಿಷಯದಿಂದ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯದ ಕಡೆ ಮುನ್ನಡೆಯುವಿಕೆ'

DATE: PAGE:

ಲಕ್ಷಣಗಳು

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು, ಇತರ ದೇಶಗಳ ಮಕ್ಕಳ ರೀತಿ ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆ
2. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕಲಿಯುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿತು ನೆನಪು
3. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಊರ - ಊರ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪಾಠ
4. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ನೆನಪನ್ನು ಹೊಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ
5. ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಜೀವಂತ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೇರಣಾ ಶಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ
6. ಕುತೂಹಲ, ಆಸಕ್ತಿ, ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಶಕ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ
7. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ
8. ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ